

Wat doe jij in vredesnaam?

Op weg naar een inclusieve samenleving.

There's always light. If only we are brave enough to see it. If only we are brave enough to be it¹
Amanda Gorman, *The hill we climb*. Spoken word tijdens inauguratie president Biden

Er is pas sprake van vrede als recht wordt gedaan aan iedereen. Vrede is rechtvaardig. Vrede is liefde. Vrede sluit niet uit. Vrede is inclusief. Vrede wordt geboren als we naar elkaar omzien, naar elkaar luisteren, elkaar horen, elkaar ruimte geven, elkaar vrijheid geven. Vrede ontstaat als de waarheid aan het licht komt, als recht wordt gepleegd en de verzoening wordt gezocht. Als we om ons heen kijken, zien we de vrede steeds weer opnieuw aan het licht komen. En dat is wonderlijk, gezien alle ellende die sommige mensen hebben meegemaakt. In gemeenschappen, getroffen, gekneusd en gebroken door oorlog, uitbuiting en uitsluiting staan steeds weer mensen op die de kracht vinden om te helen, te verbinden en te wijzen naar een horizon van vrede en recht.

Schaduwen in het leven

Het zijn onze ervaringen die ons perspectief op de werkelijkheid kleuren. Iedereen kent wel het gevoel er even niet bij te horen en te worden uitgesloten. Maar het grote verschil met hen die systematisch worden buitengesloten, ligt diep verankerd in onze sociaal-economische en politieke werkelijkheid. Voor mensen die geen recht en vrede vinden, valt het leven als een schaduw over hen heen. Amanda Gorman dicht vanuit het perspectief van een zwarte jonge vrouw, waarin velen zich herkennen. *Where can we find light in this never-ending shade?* Deze oneindige schaduwen vallen ook over gezinnen die al jaren in armoedige vluchtelingenkampen zitten. Donker is het voor mensen die, in de kracht van hun leven, keer op keer worden afgewezen voor een baan vanwege hun afkomst. Kinderen zijn op school nog steeds de dupe van hardnekkige sociale- en klasseverschillen. Het PAX-programma *'Het verhaal van mijn vlucht'* zag vluchtelingen groeien in hun professionele vaardigheden en zelfs de Nederlandse nationaliteit krijgen, maar blijven 'de vluchteling', hoe graag ze dat etiket ook achter zich zouden willen laten. Van volledig meedoen is (nog) geen sprake. In de steden neemt het aantal mensen dat van de voedselbank gebruik moet maken toe. Ook hier zitten mensen die niet meer ervaren deel uit te maken van een groter geheel, zich niet gehoord voelen, en een gebrek aan perspectief ervaren. Al deze vormen van exclusie zetten de samenleving onder druk.

Nieuwe perspectieven

De geschiedenis wordt geschreven door de overwinnaars. Het is een gevecht om stemmen van de slachtoffers te laten doordringen in iedere samenleving. PAX heeft zich sinds 1995 tot het uiterste ingespannen om de stemmen van de vrouwen van Srebrenica te laten horen, nadat meer dan 8000 mannen werden vermoord. Syriërs in Nederland kregen een gezicht in onze campagne *'Het verhaal van mijn vlucht'*. De meerderheid van de Surinamers vraagt excuses van de Nederlandse regering voor de slavenhandel en de slavernij die mede door en vanuit Nederland werd georganiseerd. Het lukt de Nederlandse overheid maar moeilijk om schuld te erkennen voor de moorddadige handelingen die in het nabije en niet zo nabije verleden in haar naam zijn verricht. Het moest 75 jaar duren om excuses aan te bieden voor de houding van de

regering tijdens de Holocaust. De gevolgen van de slavernij, maar ook van de politionele acties, oftewel het geweld in Atjeh zijn nog een dagelijkse realiteit. De stemmen van de slachtoffers en nabestaanden van die gewelddadige conflicten mogen en moeten klinken op de weg van waarheid en verzoening. Wat is er gebeurd, wat gebeurt er nu nog steeds en wat is de eigen rol? Het is een pijnlijke maar ook bevrijdende weg. Een weg van hoop. Het is juist een teken van kracht als de meerderheid bereid is in een spiegel te kijken en na te denken over de eigen rol en de pijn te erkennen die mensen buitensluit, en alles te willen doen om die pijn weg te nemen.

Wat doe jij in vredesnaam?

Samen met jou wil PAX zich inzetten voor vrijheid, waarheid, recht opdat alle mensen in liefde kunnen samenleven. Met elkaar kunnen we aanklaarten waar exclusie plaatsvindt en hoe mensen systematisch worden buitengesloten. De vraag is niet meer óf er exclusie in onze samenleving is, maar of we het herkennen hoe mensen worden buitengesloten en hoe we hierbij zelf betrokken zijn. Bij ieder 'wij' ontstaat er een 'zij.' Velen voelen zich buitengesloten. PAX' overtuiging van de verbondenheid met elkaar en deze aarde, zoals Paus Franciscus krachtig beschrijft in zijn meeste recente rondschrjven (*Fratelli tutti*), staat hiermee op gespannen voet. Onze uitdaging is om in die verbondenheid elkaar recht te doen en samen aan die vrede te werken zonder elkaar de maat te nemen. Als we elkaar opzoeken, elkaar weten te vinden, elkaar het woord geven, naar elkaar luisteren en samenwerken, ligt er een kleurrijke toekomst voor ons.